

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 7 stycznia 2020 r.

DPS.V.0700. 84 .2020.DW

Pani Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na interpelację Pań Posłanek: Jagny Marczułajtis-Walczak oraz Doroty Niedzieli (nr. 865) w sprawie poszerzenia katalogu domów pomocy społecznej, na przykładzie sytuacji ośrodka Farma Życia w Więckowicach, uprzejmie informuję.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w celu uregulowania sytuacji prawnej osób ze spektrum autyzmu oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi, w latach 2017 - 2019 wprowadziło zmiany w zakresie obowiązującego prawa. Dokonano zmian zarówno w ustawie o pomocy społecznej, jak i w rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Nowe rozwiązania prawne służące poprawie sytuacji tej grupy osób w dostępie do usług świadczonych w ośrodkach wsparcia, udało się wypracować wspólnie z przedstawicielami tego środowiska.

W art. 51c ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507) dodano ust. 5, który daje możliwość podwyższenia dotacji (do 30%) na jednego uczestnika ŚDS (środowiskowego domu samopomocy) ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnością sprzężoną. W roku 2018 na ten cel wydatkowano kwotę 25.385,010 zł, która pozwoliła na zwiększenie dotacji dla 5.914 uczestników. W roku 2019 wysokość tej dodatkowej dotacji wynosiła 525,75 zł. Łączna wysokość dotacji na takiego uczestnika wynosi 2.278,25 zł. W tym miejscu należy podkreślić, że jeszcze w roku 2015 wysokość dotacji na 1 uczestnika śds oscylowała w granicach 900-1300 zł, średnio 1000 zł. Nakłady finansowe z budżetu państwa na rozwój sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami

psychicznymi w okresie od roku 2015 do 2018 wzrosły o ponad 44%. W roku 2015 wynosiły 404.866 tys. zł, zaś w roku 2018 – 583.170 tys. zł.

Dwukrotnie znowelizowano przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2010 r., poz. 1586 z późn. zm.) w celu dostosowania środowiskowych domów samopomocy do potrzeb osób z autyzmem i niepełnosprawnością sprzężoną.

Nowelizacją z dnia 18 grudnia 2018 r. wprowadzono zmiany służące poprawie funkcjonowania tej grupy osób w tego typu ośrodkach. Zmiany te dotyczyły przede wszystkim standardu świadczonych usług, wyposażenia obiektu oraz wskaźnika zatrudnienia:

- wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego wynosi nie mniej niż jeden pracownik na 3 uczestników, co oznacza, że kierownik domu może zatrudnić więcej pracowników, nawet w systemie 1:1;
- jednostka jest wyposażona w pokój wyciszeń;
- dla tej grupy osób wprowadza się trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się osób niemówiących (AAC);
- do katalogu usług świadczonych w śds wprowadzono usługi opiekuńcze - zwłaszcza dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi i spektrum autyzmu.

W nowelizacji z dnia 16 maja 2019 r. wprowadzono nowy typ ŚDS - D, do którego kierowane będą wyłącznie osoby z tego typu dysfunkcjami. Zmiany dadzą możliwość prowadzenia ŚDS tylko dla osób ze spectrum autyzmu lub tylko dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, bądź łącznie dla tych osób – w zależności od potrzeb w danej gminie lub powiecie.

Nowelizacja ta określa standard zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego w wymiarze nie mniej niż 1 etat na 3 uczestników dla nowego typu domu oraz określa minimalną liczbę osób w takim ŚDS - nie mniejszą niż 5, jeżeli uczestnikami domu są wyłącznie osoby ze spectrum autyzmu, oraz 7, jeżeli uczestnikami domu są wyłącznie osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi albo osoby ze spectrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Ponadto informuję, że osoby ze spectrum autyzmu mogą skorzystać również z formy wsparcia w postaci mieszkania chronionego. W tym zakresie w ostatnich latach wprowadzono również zmiany legislacyjne pozwalające na stworzenie optymalnych warunków do korzystania z tej formy pomocy osobom potrzebującym. Zmiany do ustawy o pomocy

społecznej, wprowadziły podział mieszkań chronionych na mieszkania chronione treningowe oraz wspierane. W mieszkaniu chronionym treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

Natomiast w mieszkaniu chronionym wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości.

Dodatkowo wydane zostało rozporządzenie MRPiPS z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz.U., poz.822), określające minimalne standardy usług oraz minimalne standardy pomieszczeń w mieszkaniu chronionym. Określono w nim m.in. maksymalną liczbę osób w jednym mieszkaniu chronionym.

Pragnę również przypomnieć o realizowanym od roku 2017 Programie kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” - Działanie 3.2, - *Rozwój sieci ŚDS, w tym rozwój bazy całodobowej w jednostkach już funkcjonujących i rozszerzenie typów ŚDS – sprzężone niepełnosprawności oraz osoby ze spectrum autyzmu*. Ze środków programu w 2018 r. uruchomiono 8 nowych jednostek, 4 filie domów już istniejących, uruchomiono miejsca w domach już funkcjonujących - łącznie utworzono 323 nowe miejsca dla osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi.

W ramach działania 4.7 ww. Programu - „Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych” zaplanowano budowę lub adaptację lokali na mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego, całościowych zaburzeń rozwojowych lub epilepsji oraz dla osób niewidomych W latach 2017-2021 na mieszkania chronione zaplanowano w budżecie państwa łącznie 108 mln zł, w tym 12 mln w 2017 roku i po 24 mln zł od roku 2018. W roku 2018 utworzono 48 nowych mieszkań chronionych dla 187 osób. Od 2017 r. możliwe było dofinansowanie z rezerwy budżetowej do 50% kosztów realizacji przedsięwzięcia na podstawie działania 4.7. (w tym kosztów związanych z zakupem mieszkań, budową, remontem, adaptacją, wyposażeniem mieszkania), a w 2019 roku - 70%.

Odnosząc się do kwestii domów pomocy społecznej (DPS) informuję, że zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym osoby ze spectrum autyzmu kierowane są do placówek o profilu dla osób przewlekle psychicznie chorych wg. typów określonych w art. 56 ww. ustawy.

Warto również wskazać, że zgodnie z art. 19 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej, prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, należy do zadań własnych powiatów. Finansowanie tego zadania właściwe jest dla samorządów powiatowych. Placówki te prowadzone są również przez gminy i w pełni przez nie finansowane. Budżet państwa natomiast dofinansowuje pobyt mieszkańców domów pomocy społecznej przebywających w placówkach na tzw. „starych zasadach”, czyli umieszczonych w DPS przed 2014 r.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii tutejszego resortu, zostały już poczynione pierwsze kroki zmierzające do budowy systemu wsparcia dla osób ze spektrum autyzmu. Aktualna oferta być może nie wyczerpuje wszystkich potrzeb w tym zakresie, jednakże w ocenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stanowi podwaliny do wypracowania kolejnych zmian.

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Stanisław Szwed

Sekretarz Stanu

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/